

KANADA ÜLKE RAPORU

**(Meyve Sebze Mamulleri Sektörü
Açısından)**

**ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL
SEKRETERLİĞİ ARGE ŞUBESİ**

NİSAN, 2021

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. KANADA’NIN DIŞ TİCARETİ	4
3. TÜRKİYE İLE TİCARET.....	8
4. KANADA’NIN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	12
5. İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	21
KAYNAKLAR	24

KANADA

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Kanada
Nüfus	38,27 milyon (2021, IMF tahmini)
Dil	İngilizce ve Fransızca (Resmi diller)
Yüzölçümü	9.984.670 km ²
Başkent	Ottava
Başlıca Şehirleri	Toronto, Montreal, Vancouver, Calgary, Edmonton, Quebec
Yönetim Şekli	Parlamenter demokrasiye dayalı Anayasal Monarşi, Federasyon
Devlet Başkanı	Genel Vali Julie Payette'in istifası sonrasında Kanada Baş Hakimi geçici olarak görevi yürütmektedir.
Para Birimi	Kanada Doları

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

APEC (Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği Forumu), ASEAN (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği-Dialog Ortağı), EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), IMF (Uluslararası Para Fonu), NATO (Kuzey Atlantik Asamblesi), NAFTA-USMCA (Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı-ABD, Meksika, Kanada Anlaşması), OAS (Amerika Devletleri Teşkilatı), OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü), OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü), UN (Birleşmiş Milletler), UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), WTO (Dünya Ticaret Örgütü)

Coğrafi Konum

Kuzey Amerika'nın kuzeyinde, 60 kuzey enlemi ve 95 batı boylamı arasında bulunan ve hem Atlas hem de Pasifik Okyanusu'na kıyısı olan Kanada, bu her iki Okyanusun yanı sıra Kuzey Buz Denizi'nde de çok uzun kıyılara sahiptir. Ülkenin, güneyde 8.892 km uzunluğundaki sınırıyla ABD haricinde kara komşusu bulunmamaktadır.

Yaklaşık 202 bin kilometre ile dünyanın en uzun kıyılarına sahip ülkesi olan Kanada'nın yüzölçümü, dünya toplam yüzölçümünün %7'sini, Amerika kıtasının ise yaklaşık %41'lik kısmını oluşturmaktadır. 10 milyon kilometrekareye ulaşan yüzölçümüne rağmen, ülke nüfusunun büyük kısmı başta güneydeki ABD sınırına yakın bölgeler olmak üzere belirli bölgelerde yoğunlaşmaktadır. Karasal yüzölçümü 9,1 milyon km² olup, bunun %7'si tarımsal alan, %46'sı ise orman alanlarından oluşmaktadır.

Coğrafyasında batıdaki dağlık ovalar ile güneydoğudaki alçak düzlüklerin ön plana çıktığı ülkenin en yüksek noktası da 5.959 metre yüksekliği ile Logan Dağları'dır.

Ülke doğudan batıya 6 farklı zaman dilimine ve British Columbia (Pasifik Kıyısı), The Cordillera, The Prairies, The Canadian Shield, The Great Lakes (Güney Quebec ve Ontario Eyaletleri), The Atlantic Provinces, ve The Arctic (Kuzey Buz Denizi) olmak üzere 7 coğrafi bölgeye

ayrılmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

1 Temmuz 1867 tarihinde Birleşik Krallık'tan ayrılarak Federal yapıda bağımsızlığını ilan eden Kanada'da, Kraliçe II. Elizabeth'e bağlı bir anayasal monarşi yönetim biçimi benimsenmiştir. Kanada Hükümeti'nin önerisi ile Kraliçe tarafından atanan Genel Vali, Kraliçe'nin ülkedeki temsilcisi olarak görev yapmaktadır.

Ülkenin iki meclisli parlamenter sistemi, 308 üyeli Avam kamarası ile 105 üyeli Senato'dan oluşmaktadır. Avam kamarası üyeleri dört yılda bir yapılan seçimlerle belirlenirken Senato üyeleri Başbakan'ın önerisiyle Genel Vali tarafından atanmaktadır.

10 eyalet (Alberta, British Columbia, Manitoba, New Brunswick, Newfoundland, Northwest, Nova Scotia, Nunavut, Ontario, Prince Edward Adası) ve 3 bölgeden (Quebec, Saskatchewan, Yukon) oluşan federal yapı içinde yönetim yetkileri, Merkezi Hükümet (Federal Government), Eyalet Hükümetleri (Provincial Government) ve Yerel Hükümetler/Belediyeler (Regional Government) arasında paylaşılmaktadır. Eyalet ve Bölgesel Hükümetler anayasa çerçevesinde belirlenmiş kapsamda bağımsızdır. Kuzeybatı (The Northwest) ve Yukon Bağımsız Bölgeleri ise merkezi hükümet tarafından yönetilmektedir.

Nüfus ve İstihdam

IMF verilerine göre ülke nüfusu 2021 yılı itibarı ile tahmini olarak 38,3 milyondur. Nüfus büyüklüğü bakımından dünyada 36. sırada yer alan Kanada nüfusunun 2026 yılında 40 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir.

Coğrafi yapısından dolayı nüfusun dağınık olduğu Kanada'da kentleşme oranı oldukça yüksektir. Ülke dünyanın nüfus yoğunluğu en düşük olan ülkelerinden biridir. Buna karşılık ülke aynı zamanda dünyada kentleşme oranının en yüksek olduğu ülkelerden biridir. Ülke nüfusunun yaklaşık %85'lik kısmı 350 kilometre uzunluğundaki ABD sınırı boyunca yaşamakta olup, bu nüfusun yarısından fazlası büyük şehirlerde yerleşiktir. Ülkenin orta ve kuzey bölgelerinde de şehirler ve kasabalar olmasına rağmen bunların nüfus yoğunluğu oldukça düşüktür.

Ülkeye ilk yerleşenler İngiliz ve Fransızlar olmakla beraber ülke nüfusunun kökenleri pek çok farklı ülkeden gelmektedir. Bu kültürel çeşitlilik, 1970'li yılların başından bu yana bir Kanada "ideali" haline gelmiştir.

Nüfus, yavaş bir artış hızı gösterse de Kanada hala G8 ülkeleri arasında nüfus artış hızı en fazla olan ülkelerden biridir. Ülke nüfusu 2000 yılından bu yana yıllık ortalama %1'lerde seyreden artış oranları göstermektedir. Kanada'nın geçmişi göz önüne alındığında oldukça düşük olan bu oran, G7 içindeki en yüksek nüfus artış hızı oranıdır. 2001 yılından bu yana ülkenin aldığı göç ise ülke nüfus artışının %66'lık kısmını oluşturmaktadır.

Kanada, OECD ülkeleri içinde en yüksek eğitim seviyesine sahip ikinci ülkedir.

IMF verilerine göre ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranının 2020 yılında % 8 olacağı

ve Kanada'nın işsizlik verileri bakımından dünyada 41. sırayı alacağı tahmin edilmektedir. Covid-19 pandemisi nedeni ile ülkede iş kayıpları alınan önlemlere rağmen gerçekleşmektedir.

Doğal Kaynaklar

Uranyum, demir, nikel, çinko, bakır, asbest, kadmiyum, alüminyum, altın, kurşun, molibden, potas, kobalt, gümüş, kereste, tuz, kömür, petrol, doğal gaz başlıca doğal kaynaklarıdır.

Başta British Columbia ve Quebec olmak üzere Kanada'nın tüm bölgelerinde madencilik ve ormancılık çok büyük önem taşımaktadır. Ülkenin üç ana bölgesi ve Prens Edward Adası'nda birincil tarımsal faaliyetler de önemli yer tutmaktadır.

Kanada dünya ormanlarının %10'una sahip ve topraklarının yarısı ormanlarla kaplı bir ülkedir. Bu ormanların %65'i verimli olarak kabul edilmektedir. Ladin en yaygın ağaç türüdür. Ülke dünyadaki en büyük kereste, odun hamuru ve gazete kağıdı ihracatçısıdır. Ormancılık sanayi geleneksel olarak ABD inşaat ve basın sektörlerine aşırı derecede bağımlı olup, bu sektörlerdeki gelişmelerden şiddetle etkilenmektedir. Ham ağaçların üçte birinden fazlası British Colombia'da kesilmekle beraber kerestenin büyük kısmı Ontario, Quebec ve kısmen de New Brunswick'te üretilmektedir

Özellikle Alberta olmak üzere tüm Batı Kanada'da büyük miktarlarda petrol ve doğal gaz rezervleri bulunmaktadır. Ayrıca Atlantik kıyısında birkaç tane açık deniz petrol çıkarma tesisi bulunmaktadır.

Diğer taraftan British Columbia, Manitoba ve Quebec bölgelerinde nehirler önemli bir hidro-elektrik kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Kanada maden, mineraller bakımından da dünyanın en zengin ülkelerinden biridir. Dünyanın en büyük potas üreticisidir. 2009 yılına kadar dünyanın en büyük uranyum üreticisi olan Kanada, bu yıldan sonra Kazakistan'ın devreye girmesiyle dünya uranyum üretiminde de 2. sırada yer almıştır. Bunların haricinde kömür, nikel, titanyum konsantresi, alüminyum, demir cevheri, çinko, bakır, altın, kurşun, molibden ve elmas üretiminde de dünyanın sayılı ülkeleri arasındadır.

EIA verilerine göre 2021 yılında 170 milyar varil kanıtlanmış ham petrol rezervine sahip olan Kanada, 89 ülke arasında % 10 pay ile 4. sıradadır. 2019 yılında 6 milyon varil/gün'lük ham petrol üretimi ile 127 ülke arasında % 5 pay ile 4. sıradadır. 2020 yılında 71 trilyon feet³ kanıtlanmış doğalgaz rezervine sahip Kanada, 97 ülke arasında % 1 pay ile 16. sıradadır. 2019 yılında 6 trilyon feet³lük doğalgaz üretimi ile 95 ülke arasında % 4 pay ile 5. sıradadır.

Kanada toprakları ve su kaynaklarının %12'lik kısmı, kanun gereği federal ve bölgesel hükümetler tarafından milli park, bölgesel park, vahşi yaşam alanı veya ekolojik rezerv olarak korunmaktadır. Ayrıca doğal kaynakların tüketilmesini engellemek amacıyla, hükümet tarafından finanse edilen belirli geri dönüşüm ve doğal hayatın yenilenmesi programları uygulanmaktadır.

Öte yandan Kanada, 15 Aralık 2011 tarihinde Kyoto Protokolü'nden ayrıldığını bildirmiş olup, böylece, 1997'de imzalanan ve 2005'te yürürlüğe giren bu anlaşmadan resmen çekilen ilk ülke

olmuştur. 15 Aralık 2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren çekilme kararının gerekçesi olarak Kanada; hedeflenen sera gazı salınım değerlerine ulaşamadığı için yaklaşık 14 milyar Dolar ceza ile karşı karşıya kalınması ve dünya sera gazı salınımında başı çekenlerin (ABD ve Çin) protokolde yer almamasını gerekçe göstermiştir. Kyoto Protokolü gereği Kanada, 2012'de gaz salınımını 1990'daki seviyesine göre % 6 oranında azaltmak zorunda bulunuyordu. Önemli bir enerji üreticisi olan Kanada'nın protokolden çıkma kararında özellikle konvansiyonel petrol çıkarma tekniklerine kıyasla üç kat daha fazla sera gazı salınımına yol açan Alberta'daki petrol çıkarma sektörünün de etkisi olduğu ifade edilmektedir.

1. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2019	2020	2021*	2022*	2023*	2024*	2025*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	1.742	1.643	1.883	2.031	2.143	2.243	2.350
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	1,9	-5,4	5,0	4,7	2,2	1,4	1,4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	46.400	43.278	49.222	52.502	54.825	56.800	58.882
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,9	0,7	1,7	2,0	2,3	2,1	2,0
Cari Ödemeler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-2,1	-1,9	-0,8	-1,3	-1,8	-1,7	-1,8
Devletin Genel Net Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	23,4	33,0	37,0	36,6	34,8	32,3	29,7
Toplam Yatırımların GSYİH'ya Oranı (%)	23,0	22,1	23,6	24,2	24,4	24,6	24,8
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	5,7	9,6	8,0	6,5	6,2	6,4	6,5
Nüfus (milyon)	37,53	37,97	38,27	38,68	39,09	39,5	39,9

Kaynak: IMF

*: Tahmin

IMF tahminlerine göre Kanada 2021 yılı itibarıyla 1,9 trilyon dolarlık GSYİH ile dünyanın 9. büyük ekonomisidir. Kanada, 2021 yılında 49.222 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 19. sırada yer almaktadır. GSYİH, 2020 yılında sabit fiyatlara göre % 5,4 oranında daralmıştır. GSYİH'nın 2021 yılında yeniden toparlanma etkisi ile % 5,0 oranında artacağı tahmin edilmektedir. 2022 yılında GSYİH'da % 4,7 oranında büyüme beklenmektedir.

İnsani gelişmişlik endeksine göre dünyada 189 ülke arasında Kanada 16. sıradadır. Ekonomik serbestlik endeksine göre Kanada, dünyada 178 ülke arasında 9. sıradadır. Ülke, küresel rekabetçilik açısından dünyadaki 141 ülke arasında 14. sıradadır. Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksine göre iş yapma kolaylığı açısından Kanada, dünyada 190 ülke arasında 23. sıradadır.

Kanada, Kuzey Amerika pazarı ile hızla gelişen Asya ekonomileri arasında bir köprü görevi gören stratejik pozisyona sahiptir. ABD ve Meksika ile gerçekleştirilen Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı (NAFTA)¹ sayesinde 443 milyonu aşan bir tüketici kitlesine ulaşma imkanı sağlamanın yanı sıra ülke, güvenli iş ve yatırım ortamı ile de dünyanın önde gelen en dinamik ekonomilerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve G8 üyesi olan Kanada, dünyanın en zengin ekonomilerinden biridir. Sanayileşmiş diğer ekonomilerden farklı olarak Kanada ekonomisinde, ağaç ve petrol sanayi (birincil endüstriler) önemli bir yere sahiptir. Ülke aynı zamanda Güney Ontario merkezli, özellikle otomobil ağırlıklı bir imalat endüstrisine de sahiptir.

Doğal kaynaklar ülke ekonomisinin gelişmesinde kilit bir rol oynamış olmakla beraber toplam ekonomik faaliyetlerin %70'i ve istihdamın %75'ini oluşturan hizmetler sektörüyle bugün Kanada ekonomisi oldukça çeşitlenmiştir.

British Columbia ve Alberta eyaletleri için çok büyük önem taşıyan doğal kaynaklar ticari dengenin önemli bir unsurudur.

NAFTA'nın yeniden müzakere edilerek yenilenmesi GSYİH artış hızına katkıda bulunacaktır. Kanada'da CUSMA olarak anılmaya başlanan anlaşma, 1 Temmuz 2020 tarihinde yürürlüğe girmiştir. CUSMA, özellikle ABD'nin Kanada menşeli demir çelik ürünlerine uyguladığı gümrük vergilerinin kaldırılması bakımından önem taşımaktadır.

Covid-19 pandemisi diğer tüm ülke ekonomilerini olumsuz etkilediği gibi, Kanada ekonomisini de olumsuz etkilemiştir. Ancak petrol fiyatlarındaki ani düşüş ve petrol endüstrisinin ülke ekonomisindeki ağırlığı nedeniyle Kanada, ekonomik göstergelerindeki olumsuz görünüm bakımından diğer G-7 ülkelerinden ayrılmaktadır.

Toronto Dominion Bank (TD) tarafından yayımlanan bir rapora göre, ülke ekonomisinin toparlanma sürecinin ABD'ye göre daha yavaş olacağı ve koronavirüs öncesi GSYİH düzeyine 2022 yılından önce dönülemeyeceği öngörülmektedir.

Kanada İstatistik Kurumu verilerine göre, Kanadalı işletmelerin yarısından fazlası, salgının başladığı tarihten bu yana gelirlerinin en az beşte birini kaybetmiştir

KANADA'NIN DIŞ TİCARETİ

1000 USD	2016	2017	2018	2019	2020
İthalat	402.638.900	432.857.718	460.109.333	453.157.225	405.001.317
İhracat	390.195.631	421.161.325	450.790.344	446.562.311	390.751.449
Hacim	792.834.531	854.019.043	910.899.677	899.719.536	795.752.766
Denge	-12.443.269	-11.696.366	-9.318.989	-6.594.914	-14.249.868

Kaynak: ITC Trademap

Kanada'nın Başlıca Ülkelere Göre İthalatı - 1000 USD

Sıra	İhracatçı Ülke	2016	2017	2018	2019	2020
1	Birleşik Devletler	210.063.508	222.289.460	235.167.550	229.738.904	197.474.827
2	Çin H.C.	48.614.669	54.685.296	58.344.248	56.516.369	57.169.008
3	Meksika	25.050.323	27.363.803	28.420.689	27.817.727	22.339.488
4	Almanya	13.004.141	13.825.777	14.735.242	14.488.002	12.900.382
5	Japonya	11.927.760	13.509.878	12.998.253	12.448.415	10.146.659
6	Kore Cumhuriyeti	8.005.234	6.629.660	7.299.408	7.249.858	7.165.493
7	İtalya	5.692.258	6.284.215	6.947.469	7.123.684	6.726.940
8	Viet Nam	3.741.511	3.919.308	4.158.875	5.264.796	6.099.793
9	Birleşik Krallık	6.234.998	6.864.958	7.107.485	6.927.268	5.798.724
10	Brezilya	2.914.242	3.635.196	4.253.808	4.068.110	4.906.711
11	Fransa	4.479.347	4.773.879	5.552.928	6.547.345	4.823.429
12	İsviçre	3.398.010	3.394.627	3.548.680	3.727.425	4.390.004
13	Tayvan	3.834.023	4.195.778	4.539.709	4.497.614	4.204.673
14	Hindistan	3.049.292	3.206.220	3.957.102	4.112.638	3.710.308
15	Belçika	1.672.323	2.445.566	3.435.330	3.740.330	3.229.028
28	Türkiye	1.032.773	1.376.519	1.805.354	1.480.273	1.405.633
	Toplam	402.638.900	432.857.718	460.109.333	453.157.225	405.001.317

Kaynak:ITC Trademap

Kanada'nın Başlıca Ülkelere Göre İhracatı

Sıra	İthalatçı Ülke	2016	2017	2018	2019	2020
1	Birleşik Devletler	297.633.759	319.466.613	338.073.838	336.832.847	287.084.575
2	Çin Halk Cumhuriyeti	15.835.954	18.204.461	21.377.631	17.521.099	18.779.396
3	Birleşik Krallık	12.910.016	13.642.529	12.613.437	14.927.443	14.954.237
4	Japonya	8.094.030	9.121.953	10.005.387	9.437.476	9.211.029
5	Almanya	3.069.539	3.189.270	3.733.687	4.742.653	4.753.495
6	Meksika	5.765.726	6.054.745	6.342.948	5.516.060	4.592.583
7	Hollanda	2.146.757	2.422.850	3.666.822	3.906.433	4.050.291
8	Kore Cumhuriyeti	3.304.824	4.088.189	4.527.352	4.133.603	3.502.780
9	Fransa	2.567.000	2.627.533	2.657.575	2.740.227	2.772.222
10	İtalya	1.766.869	1.766.906	2.350.548	2.442.478	2.753.972
11	Hindistan	3.007.537	3.298.230	3.319.454	3.603.922	2.736.315
12	Norveç	1.148.053	1.517.468	1.849.819	1.630.164	1.909.573
13	Belçika	2.427.149	2.709.669	2.925.294	2.349.937	1.874.234
14	Brezilya	1.540.467	1.319.806	1.691.114	1.698.667	1.593.710
15	Avustralya	1.476.732	1.541.656	1.582.877	1.701.330	1.591.730
24	Türkiye	870.230	975.449	1.026.340	1.219.235	840.515
	Toplam	390.195.631	421.161.325	450.790.344	446.562.311	390.751.449

Kaynak:ITC Trademap

Kanada'nın Başlıca Ürünlere Göre İthalatı- 1000 USD

GTİP	ÜRÜNLER	2018	2019	2020	Pay %,20	Değişim %, 19- 20
8703	Otomobiller	29.935.890	28.410.685	21.979.349	5,4	-22,6
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	20.168.801	19.827.911	14.499.578	3,6	-26,9
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	14.031.318	15.449.404	11.846.711	2,9	-23,3
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye	11.129.801	10.801.946	9.869.009	2,4	-8,6

	mahsus diğer cihazlar					
8471	Otomatik bilgi işlem mak.bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	9.331.236	9.410.616	9.863.041	2,4	4,8
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	4.828.131	5.700.415	8.673.660	2,1	52,2
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	14.837.108	14.275.027	8.608.866	2,1	-39,7
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	7.608.399	8.348.698	8.515.561	2,1	2,0
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	16.893.433	14.154.212	8.260.566	2	-41,6
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	4.120.528	4.673.752	5.011.045	1,2	7,2
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	5.682.023	6.140.299	4.606.373	1,1	-25
8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	4.621.044	5.286.447	3.941.231	1,0	-25,4
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	4.526.976	4.652.352	3.784.294	0,9	-18,7
8481	Musluk, batarya, vana ve valfler	3.652.850	3.559.896	2.972.853	0,7	-16,5
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	3.595.179	3.543.462	2.908.387	0,7	-17,9
	Toplam	460.109.333	453.157.225	405.001.317	100	-10,6

Kaynak:ITC Trademap

Kanada'nın Başlıca Ürünlere Göre İhracatı

GTİP	ÜRÜNLER	2018	2019	2020	Pay (%, 20)	Değişim (%, 19-20)
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	66.910.106	68.066.116	47.785.246	12,2	-29,8
8703	Otomobiller	40.994.067	40.713.875	32.289.722	8,3	-20,7
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	12.256.402	15.342.095	16.092.664	4,1	4,9
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	11.303.332	10.883.286	9.157.325	2,3	-15,9
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	8.247.374	6.373.969	7.770.331	2,0	21,9
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	6.680.639	7.369.285	7.517.143	1,9	2,0
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	12.170.270	12.160.510	7.223.992	1,8	-40,6
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	10.162.773	9.162.396	7.102.946	1,8	-22,5
1001	Buğday ve mahlut	5.711.365	5.385.362	6.287.211	1,6	16,7
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	6.507.433	6.696.199	6.224.974	1,6	-7,0
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	4.115.560	4.948.362	5.732.279	1,5	15,8
7601	İşlenmemiş alüminyum	6.449.998	5.349.020	5.453.161	1,4	1,9
1205	Rep veya kolza tohumları	4.497.330	3.240.599	4.686.869	1,2	44,6
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	6.540.493	6.372.509	4.630.611	1,2	-27,3
3104	Potaslı mineral veya kimyasal gübreler	4.948.216	4.954.367	4.499.988	1,2	-9,2
	Toplam	450.790.344	446.562.311	390.751.449	100,0	-12,5

Kaynak: ITC Trademap

TÜRKİYE İLE TİCARET

Türkiye ile Kanada Arasındaki Dış Ticaret

Türkiye'nin Kanada'ya İhracatını Gerçekleştirdiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2018	2019	2020	Pay %, 20	Değişim %,19- 20
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	55.667	55.911	61.592	6,1	10,2
6210	Plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyası	7	3	42.959	4,3	1431866,7
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	21.990	11.417	40.281	4	252,8
8902	Balıkçı gemileri; balıkçılık ürünlerinin işlenmesine, korunmasına ve konserve edilmesine mahsus gemiler ve diğer gemiler	0	0	38.392	3,8	0
4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	8.572	16.451	35.572	3,5	116,2
7305	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (dikişli, perçinli) (kesitleri daire şeklinde, dış çapı > 406,4 mm)	2.488	48.951	34.155	3,4	-30,2
6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	28.356	22.607	29.839	3	32,0
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	21.719	24.955	29.282	2,9	17,3
7601	İşlenmemiş alüminyum	7.961	17.768	22.714	2,3	27,8
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	13.039	13.348	21.747	2,2	62,9
7604	Alüminyumdan çubuklar ve profiller	10.576	13.360	20.501	2	53,5
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	53.561	29.620	19.849	2	-33
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	15.190	17.343	19.509	1,9	12,5
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	17.143	16.624	15.760	1,6	-5,2
7214	İnşaat demiri	170.247	17.541	14.967	1,5	-14,7
	Toplam	1.271.686	899.058	1.005.189	100,0	11,8

Kaynak: Trademap

Türkiye’den Kanada’ya ihraç edilen başlıca ürünler arasında; Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş), Plastik, kauçuk sıvanmış, emdirilmiş elyaftan hazır giyim eşyası, Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb, Balıkçı gemileri; balıkçılık ürünlerinin işlenmesine, korunmasına ve konserve edilmesine mahsus gemiler ve diğer gemiler, Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar, Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (dikişli, perçinli) (kesitleri daire şeklinde, dış çapı > 406,4 mm), Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb, Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları, İşlenmemiş alüminyum, Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar, Alüminyumdan çubuklar ve profiller, Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller, Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden), Üzümler (taze/kurutulmuş), İnşaat demiri bulunmaktadır.

Türkiye’nin Kanada’dan İthalatını Gerçekleştirdiği Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP	ÜRÜNLER	2018	2019	2020	Pay %,20	Değişim %,19-20
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	122.948	87.243	274.166	25,4	214,3
1001	Buğday ve mahlut	3.003	198.020	151.143	14,0	-23,7
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	84.766	129.767	131.835	12,2	1,6
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	293.685	133.206	64.812	6,0	-51,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	44.209	42.376	45.478	4,2	7,3
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	81.839	103.917	39.689	3,7	-61,8
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	1.837	186.020	27.813	2,6	-85,0
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	105.861	145.769	23.202	2,2	-84,1
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	13.719	26.919	12.504	1,2	-53,5
8805	Hava taşıtlarını fırlatma cihaz-tertibatı, iniş cihaz-tertibatı vb cihaz-tertibat; uçuş eğitimi cihazları;aksam-parçalar	27.449	69.620	12.091	1,1	-82,6
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	9.036	5.188	11.291	1,0	117,6

4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka halinde)	25.469	22.984	10.495	1,0	-54,3
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	7.859	6.845	10.427	1,0	52,3
7202	Ferro alyajlar	349	594	10.103	0,9	1600,8
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	474	4.312	9.842	0,9	128,2
	Toplam	1.980.527	1.556.928	1.077.991	100,0	-30,8

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Kanada'dan ithal ettiği başlıca ürünler arasında Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış), Buğday ve mahlut, Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar, Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler, Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış), Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler, Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları, Demir cevherleri ve konsantreleri, Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri Hava taşıtlarını fırlatma cihaz- tertibatı, iniş cihaz-tertibatı vb cihaz- tertibat; uçuş eğitimi cihazları; aksam- parçalar, Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde), Gazete kağıdı (rulo veya tabaka halinde), Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar, Ferro alyajlar, Etilen polimerleri (ilk şekillerde)

Gümrük Vergileri

Kanada'ya ithal edilen malların sınıflandırılması Dünya Gümrük Örgütü'nün hazırlamış olduğu "Armonize Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi"ne göre yapılmaktadır. Mallara ait 6 haneli armonize sistem kodları (Harmonized System Code) örgüte üye tüm ülkelerin gümrük sistemlerinde aynıdır. Ülkemiz, söz konusu örgütün üyesi olduğundan Kanada ile aynı 6 haneli armonize sistem kodunu kullanmaktadır. 6'ncı haneden sonra ülkemizdeki tarife ile Kanada tarifi farklılaşmaktadır. Kanada'da ithalatta alınan gümrük vergileri koruma amaçlı olup, gelir saiki ön plana çıkmamaktadır. Ülkede üretilmeyen ürünler için gümrük vergisi genellikle %0'dır. İthalatta hem spesifik hem de ad valorem gümrük vergileri uygulanmaktadır. Her yıl yenilenen tarifelere Kanada Sınır Hizmetleri Ajansının web sitesinden ulaşmak mümkündür.

2020 yılı Gümrük Tarifesi için;

<https://www.cbsa-asfc.gc.ca/trade-commerce/tariff-tarif/2020/01-99/01-99-t2020-eng.pdf5>

Kanada gümrük vergileri "Customs Act" kapsamında belirlenmektedir. Tarife satırlarının %99,7'sinde bağlı tarife oranları bulunmaktadır. 2019 yılında ortalama uygulanan tarife oranı %6,1 düzeyindedir. Toplam tarife satırlarının %70'i, "En Çok Kayrılan Ülke (Most Favoured Nation-MFN)" bazında muafittir. Bu oranın yüksek olmasının sebebi yakın zamanda İTA Anlaşmasına taraf olması nedeniyle tarifelerdeki serbestleşmedir. Ortalama tarife oranı en yüksek olan sektör ise, %21,8 ortalama ile tarım ürünleridir. Tarım ürünlerinde 159 tarife satırında tarife kotası uygulaması mevcuttur.

Kanada'nın çeşitli ülkelerle imzalamış olduğu ikili ve çok taraflı serbest ticaret anlaşmaları sonucu, bu ülkeler menşeli ürünlerin büyük bölümü, gümrük vergisiz ithal edilebilmektedir. 2013 yılında, GTS-Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi rejiminde değişiklikler yapılmış ve GTS'den yararlanmakta olan toplam 175 ülkeden aralarında Türkiye'nin de bulunduğu daha yüksek gelirli ve ticarete rekabetçi 72 ülke, 1 Ocak 2015 tarihi itibarı ile GTS dışında bırakılmıştır. Bahse konu değişiklik kapsamında, ülkemiz 2015 yılından bu yana GTS'den yararlandırılmamaktadır.

AB ülkeleri, Kanada'nın tekstil ürünleri, hazır giyim, kumaş, ayakkabı ve gemi inşa sektörü ürünlerinde uyguladığı yüksek tarifeler nedeniyle Kanada piyasasında rekabet edememekten şikayetçi olmaktadır. Ülkemizin GTS'den çıkarılmış olması nedeni ile bu sektörlerde ülkemizin de rekabet edebilirliği olumsuz etkilenmiş, özellikle hazır giyim ve konfeksiyon ihracatımız azalmıştır. Kanada, ithalatta, tercihli ticaret anlaşmaları kapsamındaki tarifelerini, cetvelin son sütununda göstermekte, Türkiye gibi ticaret anlaşması bulunmayan ülkelere ise MFN tarifi uygulanmaktadır.

Kanada'da genel olarak ad valorem (yüzde oran) gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bir malın değeri üzerinden gümrük vergisi oranına göre ödenmesi gereken vergi miktarı hesaplanmaktadır. Bir malın değerinin belirlenmesinde ise genelde "satış bedeli" temel alınmakta ve sigorta, nakliye vb bazı eklemeler yapılmaktadır.

KANADA’NIN MEYVE SEBZE MAMULLERİ SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kanada’nın Meyve Sebze Mamulleri İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler- 1000 USD

Sıra	İhracatçı Ülke	2018	2019	2020	Değişim 19-20	Pay 20
1	Birleşik Devletler	2.820.845	2.697.817	2.679.590	-1%	40%
2	Fransa	657.899	661.477	656.557	-1%	10%
3	İtalya	557.826	566.304	583.887	3%	9%
4	Meksika	289.474	306.410	292.657	-4%	4%
5	Birleşik Krallık	202.411	209.473	200.745	-4%	3%
6	Çin H.C.	221.681	201.500	197.123	-2%	3%
7	İspanya	185.000	191.884	192.191	0%	3%
8	Avustralya	190.890	174.585	164.815	-6%	2%
9	Şili	150.011	157.621	151.351	-4%	2%
10	Hollanda	130.054	126.327	132.135	5%	2%
11	İrlanda	115.047	120.207	120.778	0%	2%
12	Brezilya	136.077	122.726	118.746	-3%	2%
13	Yeni Zelanda	105.861	105.674	107.305	2%	2%
14	Arjantin	101.702	101.766	102.470	1%	2%
15	Almanya	71.814	70.748	69.779	-1%	1%
24	Türkiye	31.453	33.310	36.364	9%	1%
	Kanada’nın Toplam MSM İhracatı	6.804.393	6.721.129	6.701.439	0%	100%

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre 2020 yılında Türkiye Meyve Sebze Mamüllerinde toplam 36,4 milyon USD ihracat değeriyle Kanada’nın sektör ihracatı yaptığı ülkeler arasında 24. Sıradadır.

Kanada'nın Meyve Sebze Mamulleri İhracatı Yaptığı Başlıca Ürün Grupları-1000 USD

GTİP	Ürün	2018	2019	2020	Değişim 2019-20	Pay 2020
'220421	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil); üzüm sırası (20.09 pozisyonunda yer alanlar hariç)	1.708.936	1.668.927	1.694.625	2%	25%
'220720	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80 veya daha fazla olan tağıir (denatüre) edilmemiş etil alkol...	563.730	500.172	507.642	1%	8%
'220300	Malttan üretilen biralar	573.416	546.509	439.112	-20%	7%
'220210	Sular (mineral sular ve gazlı sular dahil) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler katılmış ve aromalandırılmış)	329.129	308.707	330.490	7%	5%
'220830	Viskiler	221.007	241.022	238.065	-1%	4%
'200912	Portakal suyu(fermente edilmemiş ve alkol katılmamış), ilave şeker...	196.863	193.519	206.615	7%	3%
'220890	Alkol derecesi hacim itibariyle % 80'den az olan tağıir (denatüre) edilmemiş etil alkol (diğerleri)	139.888	163.069	200.268	23%	3%
'200899	Sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları (başka surette hazırlanmış veya konserve edilmiş)(diğerleri)...	203.496	203.300	178.861	-12%	3%
'081190	Meyveler ve sert kabuklu meyveler (pişirilmemiş veya buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş, dondurulmuş) (ilave şeker...	139.018	161.595	167.730	4%	3%
'210320	Ketçap ve Domates sosları	177.804	162.711	166.126	2%	2%
'220410	Köpüklü şaraplar	171.951	171.983	162.987	-5%	2%
'220870	Likörler	142.995	135.376	130.602	-4%	2%
'200520	Patates (sirke veya asetik asitten başka usullerle hazır lanmış veya konserve edilmiş ,dondurulmamış)	131.460	126.473	124.034	-2%	2%
'220860	Vodka	114.715	117.473	123.770	5%	2%
'200799	Reçeller, jöleler, marmelatlar, meyva veya sert kabuklu meyva püresi, meyva veya sert kabuklu	91.962	99.784	123.047	23%	2%

	meyva...					
	Kanada'nın Toplam MSM ihracatı	6.804.393	6.721.129	6.701.439	0%	100%

Kaynak:Trademap

Türkiye'nin Kanada'ya Meyve Sebze Mamulleri İhracatı – Başlıca Ürün Grupları

Ürün Grubu	2019	2020	Değişim 2019-20%
DONDURULMUŞ MEYVELER	7.999.924	8.687.750	9%
ELMA SULARI	2.891.101	3.961.183	37%
SEBZE.MEYVE.BİTKİ PARÇALARI KONSERVELEİ SİRKELİ	3.297.143	3.265.129	-1%
BİRA	2.468.787	2.400.669	-3%
DİĞER SEBZE KONSERVELEİ	1.526.492	2.127.899	39%
KURUTULMUŞ SEBZELER	1.927.742	1.252.252	-35%
DOMATES SALÇASI	881.863	872.561,97	-1%
DOMATES KONSERVELEİ	716.267	830.684,50	16%
DİĞER MEYVE KONSERVELEİ	926.779	718.743,22	-22%
DİĞER MEYVA SULARI	323.699	625.178,82	93%
REÇEL.JÖLE.MARMELAT	313.451	426.560,43	36%
DONDURULMUŞ SEBZELER	188.541	386.488	105%
GAZLI SULAR.MADEN SULARI VE GAZOZLAR	333.897	348.561	4%
DİĞER SEBZE KONSERVELEİ. DONDURULMUŞ	10.742	115.491	975%
KAYISI KONSERVELEİ. ALKOLLÜ.ALKOLSÜZ. TATLANDIRILMIŞ	438.781	110.270	-75%
TOPLAM	24.788.377	26.541.598¹	7%

Kaynak:TİM

¹ Trademap ve TİM verileri farklılık göstermektedir

KAYNAKLAR

1. Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)
2. Türkiye İhracatçılar Meclisi (tim.org.tr)
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.